

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci *Sofie Doškářové*
„Vliv vzdělání a zkušenosti se studijním pobytem v rámci programu ERASMUS ve Finsku na sociálně mobilitní šance studentů a absolventů humanitních a sociálně vědních oborů“

Kontext vzniku a přípravy bakalářské práce:

Téma své bakalářské práce si Sofie spojila se svou zkušeností s pobytem ve Finsku v rámci programu ERASMUS. Subjektivně tuto zkušenost považovala za významnou a chtěla ji doložit důkladnějším studiem. Otevřenou zůstávala otázka, na jaký problém by se měl její výzkum soustředit. Promýšlela několik variant, nejprve na možné proměny kulturní reflexe ve směru transkulturních orientací, později na možnosti komparativní analýzy vzdělávacích vysokoškolských režimů a posléze na téma mobilitních šancí po dokončení studia. Vždy jsme řešili otázku, zda nalezneme dostatečnou empirickou podporu pro zvolené téma. Vyjasňování volby výzkumného problému přípravu práce prodlužovalo. Mělo však výhodu, že se Sofie mohla dostatečně seznámit s teoretickým rámcem zvoleného tématu. S ohledem na časovou tíseň při dokončení práce pak vznikla situace, že jsem své připomínky ke konečné verzi práce nemohl autorce sdělit. Činím tak v rámci tohoto posudku.

Struktura práce:

Práce je standardně členěna do jednotlivých kroků badatelského postupu. V úvodu autorka uvádí důvody pro zaměření svého zkoumání, odkazuje se na odbornou diskuzi ke vzdělání jako zdroji sociální mobility a na závěr charakterizuje obsah jednotlivých kapitol. Asi třetina textu je věnována teoretické charakteristice zvoleného tématu: sociálně stratifikačním a mobilitním otázkám a vlivu vzdělání v jejich utváření (ss. 8-24). Další třetina charakterizuje vzdělávací systém ve Finsku (spolu s krátkým obecnějším exkurzem o historii Finska), nabízí jejich srovnání (ss.24-36) a na závěr popisuje formy akademické mobility v Evropě (ss. 36-40). Poslední třetina prezentuje postup a výsledky konkrétního zkoumání – zvolený metodický postup pro sběr údajů, výzkumné otázky, zkoumaný vzorek a hodnocení získaných poznatků podle výzkumných otázek (ss. 36-55). V závěrečném hodnocení se opět vrací k poznatkům z výzkumu a zdůrazňuje zjištěné faktory ovlivňující mobilitní šance studentů či absolventů: kulturní kapitál osvojený z rodinného prostředí; vliv významných druhých; míra individuálního zaujetí.

Hodnocení bakalářské práce:

Pozitivně oceňuji dobrou teoretickou přípravu pro studium zvoleného tématu. Autorka dobře využila dostupnou domácí odbornou literaturu k problémům vzdělání a sociálních změn. Také zpracování a vyhodnocení rozhovorů bylo provedeno se znalostí relevantních zdrojů i rozdílů mezi jednotlivými metodami zkoumání. Slabiny práce spatřuji předně v návaznostech mezi jednotlivými kapitolami a v pojetí výzkumných otázek s ohledem na zvolený vzorek. Teoretická část mapuje závažné makrosociální téma a vlastní výzkum je velmi specifický (případ Finska a mikrovzorek). Oceňuji také využití zahraničních autorů, avšak to se děje jen prostřednictvím jiných autorů. Často pak dochází k zjednodušené či nejasné interpretaci (např. charakteristika přístupu Bourdieu na s.17). Srovnání vysokoškolských institucí není využito (stojí v textu osamocené). Druhá připomínka se týká poznávacího efektu, který byl získán ze vzorku podle výzkumných otázek: výzkumné otázky jsou potvrzeny jen velmi indikativně; s ohledem na zvolený vzorek by bylo vhodnější zvolit konkrétnější soubor otázek, který by více pronikl do vazeb mezi vzděláním ve zvoleném kontextu (Finsko, humanitní obory) a reflexí mobilitních šancí ze strany respondentů.

Určitý problém vznikl s formální úpravou textu. Text je čtivý, avšak je v něm řada chyb. Nevhodná je také forma odkazování – je nepřehledná a některé odkazy nelze dohledat v seznamu použité literatury.

S ohledem na výše uvedená pozitiva doporučuji práci k obhajobě. Stupeň hodnocení však navrhu až po reakci autorky na připomínky.

V Černošicích, 2.10.2012

Müller Karel